

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (R. Berdilo)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (V. Clima, E. Palanciuc, A. Malii)

ÎNCHEIERE

18 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Mariana Pitic
Nicolae Craiu
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea cererii de recurs depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Stanislav Poroșenco împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, intervenient accesoriu Asociația Obștească Centrul de Asistență Juridică pentru Persoane cu Dizabilități cu privire la stabilirea și calcularea pensiei pentru dezabilitate în baza stagiului efectiv realizat,

împotriva deciziei din 11 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale,

c o n s t a t ă:

La data de 01 decembrie 2017, Stanislav Poroșenco a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, intervenient accesoriu Asociația Obștească Centrul de Asistență Juridică pentru Persoane cu Dizabilități cu privire la stabilirea și calcularea pensiei pentru dezabilitate în baza stagiului efectiv realizat.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la data de 15 septembrie 2017 s-a adresat Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Centru cu o cerere prin care a solicitat stabilirea și calcularea pensiei de dizabilitate în temeiul art. 20 alin. (1) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998, privind sistemul public de pensii, în redacția până la intrarea în vigoare a Legii nr. 290 din 16 decembrie 2016. La cererea menționată i-a fost eliberat răspunsul nr. 16082 prin care l-a informat că temei pentru transferarea la pensie de dizabilitate cu stagiul de muncă la momentul adresării nu există.

La data de 10 noiembrie 2017, nefiind de acord cu răspunsul primit, s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu o cerere prealabilă, prin care a reiterat cerințele anterioare, care, la fel a fost respinsă cu motivarea că odată cu intrarea în vigoare la data de 01 ianuarie 2017 a Legii nr. 290 prin care a fost modificată Legea nr. 156 privind sistemul public de pensii, pentru categoria de vârstă specifică vârstei reclamantului,

vârsta de la 33 până la 37 de ani, pentru obținerea dreptului la pensie de dizabilitate este necesar un stagiu de cotizare.

Nu este de acord cu răspunsul primit de la Casa Națională de Asigurări Sociale, deoarece începând cu data de 01 septembrie 2011 este angajat în câmpul muncii, astfel la data de 01 septembrie 2016 a acumulat stagiul necesar de cotizare (5 ani) pentru a putea beneficia de pensie de dizabilitate, conform prevederilor Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat. Odată cu modificarea Legii nr. 290 s-a adresat cu cerere de stabilire a pensiei, reieșind din situația la 01 septembrie 2016.

A solicitat Stanislav Poroșenco obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să inițieze procedura de stabilire și de calculare a pensiei de dizabilitate cu considerarea îndeplinirii cerinței legale privind stagiul de cotizare, conform prevederilor art. 20 alin. (1) al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 în redacția până la intrare în vigoare a Legii nr. 290 din 16 decembrie 2016.

La data de 08 februarie 2018 Stanislav Poroșenco a depus cerere de concretizare a pretențiilor din acțiune, solicitând obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i stabilească și să-i calculeze pensia de dizabilitate în baza stagiului efectiv realizat la data adresării din 15 septembrie 2017.

Prin hotărârea din 08 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru acțiunea depusă de Stanislav Poroșenco a fost admisă și a fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să stabilească și să calculeze reclamantului pensia de dizabilitate în baza stagiului efectiv realizat la data de 15 septembrie 2017.

La data de 19 februarie 2019 Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel împotriva hotărârii din 08 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Prin decizia din 11 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În susținerea opiniei sale instanța de apel a apreciat ca fiind absolut legală și întemeiată soluția instanței de fond de admitere a acțiunii depuse de Stanislav Poroșenco cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i stabilească și să-i calculeze pensia de dizabilitate în baza stagiului efectiv realizat la data de 15 septembrie 2017.

Prin prisma prevederilor art. 20 alin. (1) al Legii privind sistemul public de pensii, în redacția în vigoare din 01 ianuarie 2017 și în redacția anterioară datei de 01 ianuarie 2017, instanța de apel a conchis că intimatul a întrunit condițiile de stabilire a pensiei de dizabilitate, stabilită la vârsta de 31 ani, la data întrunirii condițiilor stabilite de Legea în vigoare la acea dată, din 01 septembrie 2016, la 5 ani de la încadrarea sa în câmpul muncii.

Totodată, a stabilit instanța de apel că legitimația eliberată intimatului de către apelant la 13 august 2013 confirmă că dizabilitatea inițiată a intimatului a fost stabilită cel târziu la 01 aprilie 2013, astfel încât chiar și în contextul dispozițiilor legale în vigoare la data adresării intimatului cu cererea din 15 septembrie 2017 de acordare a pensiei de dizabilitate, acesta întrunea stagiul de cotizare necesar de 4 ani.

Or, potrivit normelor în vigoare la data adresării cererii, dat fiind că dizabilitatea intimatului este din copilărie, termenul cotizației necesare pentru stabilirea pensiei de dizabilitate se determină în dependență de vârsta deținută de solicitant la data constatării inițiale a dizabilității, iar stagiul de cotizare aferent vârstei de 29 ani, necesar pentru a beneficia de pensie, era stabilit în Lege de 4 ani.

În consecință, Colegiul instanței de apel a constatat că refuzul apelantei de a stabili și calcula pensia de dizabilitate intimatului contravine dispozițiilor legale citate mai sus, motiv pentru care aceasta just a fost obligată de prima instanță să înlăture inadvertența admisă.

Prin urmare, a conchis instanța de apel că, Casa Națională de Asigurări Sociale are obligația să stabilească și să calculeze pensia de dizabilitate lui Stanislav Poroșenco în baza stagiului de muncă efectiv realizat la data de 15 septembrie 2017, când s-a adresat către Casa teritorială de Asigurări Sociale Centru, iar un refuz ar constitui încălcarea indubitabilă a dreptului de proprietate a reclamantului asupra pensiei.

La data de 05 noiembrie 2019 Casa Națională de Asigurări Sociale, a depus cerere de recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu pronunțarea unei noi decizii de respingere a acțiunii.

În susținerea recursului a indicat că, decizia instanței de apel este neîntemeiată, deoarece instanța de apel nu a analizat multilateral actele normative și legislația în vigoare ce reglementează astfel de litigii, precum și nu au fost dovedite circumstanțele considerate de prima instanță și instanța de apel ca fiind stabilite.

A susținut că, în conformitate cu art. 20 al Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156/1998, în vigoare până la 01 ianuarie 2017, asiguratul încadrat într-un grad de dizabilitate (invaliditate), nu îndeplinesc condițiile pentru obținerea dreptului la pensie de asigurări sociale de stat, li se stabilesc alocații sociale de stat în condițiile Legii nr. 499-XIV din 14 iulie 1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni.

La data de 01 ianuarie 2017 au intrat în vigoare modificările la Legea privind sistemul public de pensii nr. 156/1998, conform cărora a fost modificată condiția stagiului necesar pentru obținerea dreptului la pensie de dizabilitate, pentru persoanele în vârstă de la 33 până la 37 ani, stagiul de cotizare necesar constituind 10 ani.

Conform art. 20 alin. (4) al Legii nr. 156/1998, în cazul în care persoanele menționate la alin. (3) nu au realizat stagiul de cotizare necesar se stabilește în raport cu vârsta, la data adresării pentru stabilirea pensiei de dizabilitate.

În temeiul cel expuse, a susținut recurentul că la data solicitării pensiei de către intimat – 15 septembrie 2017, acesta confirma un stagiul de cotizare de 06 ani 09 luni, din necesarul de 10 ani.

Instanța de apel în motivarea soluției de respingere a apelului recurente a ajuns la concluzia că în cazul intimatului sunt relevante prevederile Legii nr. 156/1998 de până la modificările intrate în vigoare la 01 ianuarie 2017.

Recurentul a apreciat critic concluzia instanței de apel, deoarece aceasta a aplicat prevederi ale legii abrogate, or la data solicitării pensiei de către intimat legea de pensionare prevedea condiții noi de stabilire a pensiei de dizabilitate, în speță stagiul de cotizare necesar ce trebuie să-l dețină persoana interesată.

A considerat că atât instanța de fond, cât și de apel arbitrar au aplicat ultraactiv norme abrogate la soluționarea pricinii.

Totodată a evidențiat că Hotărârea Curții Constituționale din 22 noiembrie 2018 privind excepția de neconstituționalitate a tabelului nr. 1 din art. 20 alin. (1) din Legea nr. 156/1998, prin prisma art. 26 alin. (7) și art. 28 alin. (2) al Legii nr. 317/1994 cu privire la Curtea Constituțională, produce efecte juridice numai pentru viitor.

Examinând admisibilitatea cererii de recurs, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

După cum rezultă din speță litigiul a fost inițiat în baza Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din data de 10 februarie 2000.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019, iar potrivit alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod se abrogă Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din data de 10 februarie 2000.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Curtea de Apel Chișinău a emis decizia contestată la 11 septembrie 2019. La data de 31 octombrie 2019 Curtea de Apel Chișinău a expediat părților copia deciziei motivate pentru cunoștință, însă la actele cauzei lipsesc date prin care s-ar confirma faptul recepționării acesteia de către recurent. Astfel, recursul depus la 05 noiembrie 2019 este în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2, 3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării

referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia. Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Examinând temeiurile recursului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2),(3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale

din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art.270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului consideră că recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2,3,4) al Codului de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 193, 195, 230, 258 alin. (3) ale Codului administrativ și art. 270, 433 lit. a) și 440 alin. (1) ale Codului de procedură civilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Mariana Pitic

Judecătorii

Nicolae Craiu

Iurie Bejenaru